

Обосновка към методология и критерии за подбор на операция „Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери (допълващо финансиране на подход ВОМР)“

Настоящата операция е разработена в съответствие с взетите на национално ниво решения за еднофондово прилагане на подхода ВОМР (от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), а останалите финансиращи програми следва да осигурят допълващо финансиране от ЕСФ+ и ЕФРР за кандидати само от територията на Местните инициативни групи (МИГ), с одобрени стратегии за ВОМР (СВОМР), в които има заложиени мерки за допълващо финансиране по съответната програма. Подборът на СВОМР, съответно оценката на МИГ, се осъществява от Министерство на земеделието и храните.

Планираното допълнително финансиране от Програма „Образование“ е в размер на 35 187 498 лв. (от ЕСФ+ и национално съфинансиране). Операцията надгражда постигнатото по подхода ВОМР през програмен период 2014-2020 г. по ОПНОИР, по която се изпълниха 53 договора за безвъзмездна финансова помощ за 16-те процедури нас МИГ по 12 одобрени СВОМР с финансиране от ОПНОИР.

Операцията адресира изводите от **Обзора на образованието и обучението за 2023 г. на Европейската комисия за България**, според който преждевременното напускане на училище продължава да бъде особено високо в селските райони и при ромите (Агенция за основните права, 2022 г.), както и за предучилищното образование – положени са усилия за подобряване на качеството и повишаване на процента на участие, но записването в програми за образование в ранна детска възраст е 87,9 % и по-ниско от средната стойност за ЕС от 92,5 % и целта на равнището на ЕС от 96 %, която трябва да бъде постигната до 2030 г. Според последното преброяване на населението в България (2021 г.) 6,4% от лицата на 15 и повече години, които никога не са посещавали училище, са от ромската общност; децата в задължителна училищна възраст (7 - 15 навършени години), останали извън образователния процес, са 8.0% при ромската общност; 11.8% от самоопределилите се към ромската етническа група на възраст 9 и повече навършени години са неграмотни. Според НСИ половината (51%) от ромското население живее в селата. Същевременно операцията допринася за постигане на заложиени цели в **Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България за периода 2021 – 2030 г.** например по цел 5.1. Преодоляване на регионалните, социално-икономическите и други бариери за достъп до образование, цел 5.6. Образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, на търсещи или получили международна закрила и мигранти, както и по Приоритетна област 3 „Мотивирани и креативни учители“, Приоритетна област 4 „Сплотени училищни общности и системна работа с родителите“. Операцията е в съответствие със **Стратегическа рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите в периода 2020 - 2030 г. и Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030)** чрез дейностите за ефективна образователна интеграция и пълноценна социализация на деца и ученици от уязвими/маргинализирани групи на териториално ниво.

Операцията ще се реализира чрез процедура за подбор на проектни предложения с два крайни срока за кандидатстване, като дейностите ще се изпълняват на територията на МИГ с

КН.ПО.3.4.9.26-281124 – проект

одобрени Стратегии по подхода ВОМР за програмен период 2021-2027 г., с включени мерки от ПО за образователна интеграция на местно ниво. Съгласно Концепция за реализиране на подхода ВОМР през програмен период 2021 – 2027 г. (подписана от ръководителите на всички участващи УО и ЦКЗ), Управляващият орган на ПО ще обяви хоризонтална обща процедура за всички МИГ с отделни лотове (компоненти) за всяка МИГ с одобрена стратегия за ВОМР с допълващо финансиране от ПО. По този начин безвъзмездната финансова помощ ще се предоставя на допустими кандидати със седалище и адрес на управление от територията на МИГ, което изискване не се прилага по отношение на община: от селските райони, която има седалище в съответния областен град; когато в обхвата на МИГ са включени населените места на общината, без града, център на общината, в строителните му граници; когато в обхвата на стратегията за ВОМР е включена част от територията ѝ. Бюджетът на всеки лот/компонент по процедурата ще отразява заявеното допълващо финансиране от ПО към всяка одобрена стратегия за ВОМР на МИГ. Продължителността на проектите се определя на максимум 36 месеца, за да се проследят резултатите по учебни години. Максималният размер на БФП от ПО за 1 МИГ е 400 000 лв. В случай на остатъчен ресурс след втория краен срок, той ще бъде насочен за финансиране на резервни проектни предложения (при наличие на такива) във всеки отделен лот/компонент, след което, при наличен отново свободен ресурс от всички лотове, той ще бъде насочен за финансиране на резервни проектни предложения (при наличие на такива) в следната последователност:

1. Проектни предложения на територията на Северна България.
2. Проектни предложения на територията на Югоизточен и Южен централен район.
3. Проектни предложения на територията на Югозападен район.

Дейностите по операцията са структурирани за подкрепа на участниците в образователния процес: деца и ученици, педагогически специалисти и непедагогически персонал, родители и други заинтересовани страни, които са и допустими целеви групи като се прилагат различни подходи на работа с тях. Допълнителните обучения по БЕЛ като чужд за деца и ученици, търсещи или получили временна или международна закрила и за мигранти, записани в българската образователна система, са по утвърдена за целта учебна програма на МОН, както и изготвени учебни помагала по български език за начален етап на ученици, търсещи или получили закрила и мигранти, ниво А1 и А2, за прогимназиален етап, ниво А2 и В1. При подкрепата на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда по дейност 2 са допустими различни видове тематични обучения, вкл. за преподаване на български език като чужд език на деца и ученици, търсещи или получили временна или международна закрила и мигранти.

Операцията ще допринесе за прилагането на **Европейската гаранция за децата** за подкрепа на целевите действия и структурните реформи за борба с детската бедност.

Ще се използва опростено отчитане на разходите като се актуализират единични разходи (когато е приложимо), прилагани по други операции по ПО, по методиката на ПО (прилагане на данните от Евростат в сферата на образованието), вкл. за възнаграждения на учителите и непедагогическия персонал. Допустими разходи по процедурата са съгласно чл. 56 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

I. СТАНДАРТНА ТАБЛИЦА НА РАЗХОДИТЕ ЗА ЕДИНИЦА ПРОДУКТ

КН.ПО.3.4.9.26-281124 – проект

1. Преки разходи за персонал

Прилагат се единични разходи съгласно Таблица на единичните разходи и еднократните суми по Програма „Образование“ (ТЕРЕС ПО), изведени за всяка от допустимите дейности – почасова ставка за отработени астрономически или учебни часове.

II. ЕДИННА СТАВКА

2. Други преки и непреки разходи (40% от бюджетен ред 1. Преки разходи за персонал)

Прилага се единна ставка в размер на 40% от разходите по бюджетен ред 1. Преки разходи за персонал за всички други преки и непреки разходи, необходими за изпълнението на дейностите по операцията, различни от преките разходи за персонал. В рамките на другите преки и непреки разходи се включват преки разходи, като напр. за консумативи и материали, за образователни пособия, за транспорт, за ученическо общежитие, за услуги, за социални пакети, за оборудване и обзавеждане под прага на същественост, за информираност и публичност на събития, както и непреки разходи за организация и управление на проекта, за мониторинг на образователните резултати, за комуникация и видимост на проекта, и т.н.

Допустимите целеви групи са:

- Деца и ученици от уязвими/маргинализирани групи като роми, деца и ученици търсеци или получили временна или международна закрила и мигранти (записани в българската образователна система), деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, определени чрез прилагане на Инструментариум за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система и за диференциран подход при определяне на потребностите им от индивидуална подкрепа, деца и ученици, чийто майчин език не е българският, деца и ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в бедност, в повишен риск от бедност и в риска от социално изключване;

- Родителите/настойниците на децата и учениците от цитираните уязвими/маргинализирани групи;

- Учители, други педагогически специалисти и непедagogически персонал.

С изпълнението на операцията се предвижда постигането на заложените в Програма „Образование“ целеви стойности на индикатори за изпълнение и индикатори за резултат.

Индикатори за изпълнение са:

- ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)

Показателят измерва броя на деца и ученици от маргинализирани групи като роми (лица, чийто майчин език не е български, вкл. мигранти, лица, търсеци или получили международна закрила) и на техните родители (поне по 1 родител), реално участващи в дейности по операцията. Едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности е участвало.

- SOI 1.4. Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа

Показателят измерва броя на подкрепените деца и ученици от уязвими групи, вкл. маргинализирани групи като роми, лица, чийто майчин език не е български вкл. мигранти, лица, търсеци или получили международна закрила и други от изброените целеви групи,

КН.ПО.3.4.9.26-281124 – проект

участващи в дейности по операцията. Едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности е участвало.

- SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи

Показателят измерва броя на обучените педагогически специалисти, непедagogически персонал (образователни медиатори), преминали и завършили успешно обучения за работа в мултикултурна среда. Едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности е участвало.

Индикатори за резултат са:

- EECR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация

Индикаторът измерва броя на обучените педагогически специалисти, участвали в обучение за работа в мултикултурна образователна среда по операцията, придобили квалификационни кредити и са останали на работа в училището или в сферата на образованието при приключване на обученията им (или в рамките на 4 седмици след напускане на дейностите за обучения). Едно лице се брои еднократно, независимо в колко квалификационни обучения е участвало и колко квалификационни кредита е получило по операцията.

- SRI 1.2. Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията

Показателят измерва броя на децата и учениците от уязвими групи/маргинализирани групи като роми и други от изброените целеви групи, с подобрени образователни резултати след 1 година участие в дейности по операцията.

Бюджетът на операцията, както и целевите стойности на индикаторите, ще се отчитат по място на изпълнение на проектните предложения, спрямо различните категории региони („Регион в преходи“ и „По-слабо развити региони“).